

Вправи для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання

У статті представлено підсистему вправ для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання. Визначено принципи навчання лексики, охарактеризовано етапи формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів, виділено три групи вправ для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі читання професійно орієнтованих текстів, подано приклади вправ.

Ключові слова: англомовна лексична компетентність, професійно орієнтоване читання, майбутні лікарі, підсистема вправ.

Бирецкая Л.С. Упражнения для формирования англоязычной лексической компетентности будущих врачей в процессе профессионально ориентированного чтения.

В статье представлено подсистему упражнений для формирования англоязычной лексической компетентности будущих врачей в процессе профессионально ориентированного чтения. Определены принципы обучения лексики, охарактеризованы этапы формирования англоязычной лексической компетентности будущих врачей, выделены три группы упражнений для формирования англоязычной лексической компетентности будущих врачей в процессе чтения профессионально ориентированных текстов, приведены примеры.

Ключевые слова: англоязычная лексическая компетентность, профессионально ориентированное чтение, будущие врачи, подсистема упражнений.

Biretskaya L.S. The exercises for forming English lexical competence of future physicians in the process of professionally oriented reading

The article presents the subsystem of exercises for forming English lexical competence of future physicians in the process of professionally oriented reading. The principles of teaching vocabulary in the process of professionally oriented reading are defined in the article. The steps of forming English lexical competence of future physicians are characterized. Three groups of exercises are allocated and the examples are provided.

Key words: English lexical competence, professionally oriented reading, future physicians, subsystem of exercises.

Розширення міжнародних стосунків України та розвиток ринкових відносин обумовлюють соціальне замовлення суспільства на підготовку високоосвічених фахівців зі знанням іноземних мов. Умовою оволодіння іноземною мовою для професійного спілкування є вивчення студентами немовних вищих навчальних закладів (ВНЗ) спеціальної галузевої лексики.

У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема вдосконалення існуючих та пошуку нових методик формування у майбутніх лікарів іншомовної лексичної компетентності, під якою у Рекомендаціях Ради Європи з мовної освіти розуміється „знання і здатність використовувати словниковий запас мови, яка вивчається”.

Методиці навчання термінологічної лексики студентів, які вивчають іноземні мови у немовних ВНЗ, присвячені дослідження В. Д. Борщовецької, М. О. Бурлакова. Okремо слід виділити наукові дослідження, що розкривали проблему формування лексичних навичок для активного володіння, над якою працювали науковці Говорова Н. І., Краснянська О.Н. Ними вивчалися проблеми семантизації термінологічних одиниць англійської, німецької, французької та інших мов; досліджувалися способи формування лексичних навичок і стратегії використання іншомовної лексики на початковому й середньому ступенях навчання. Незважаючи на наявні здобутки у розв’язанні проблеми навчання спеціальної лексики іноземної мови, практика викладання свідчить про необхідність підвищення якості оволодіння студентами англомовним лексичним матеріалом. Це стосується, зокрема, навчання термінологічної лексики студентів, які спеціалізуються в галузі медицини.

Досліджувана проблема зумовлює необхідність подальшого розгляду питання обґрунтування та розробки підсистеми вправ для формування лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання.

Розглядаючи підсистему вправ для формування лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання, ми маємо на увазі теоретично обґрунтовану й послідовну організацію груп, типів і видів вправ, яка спирається на особливості формування лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання, принципи навчання лексики у процесі професійно орієнтованого читання, а також складні когнітивні стратегії оволодіння фаховою термінологічною лексикою.

У процесі розробки підсистеми вправ були враховані такі принципи навчання майбутніх лікарів лексики у процесі професійно орієнтованого читання: 1) принцип раціонального обмеження словникового

- мінімуму на рівні відповідної медичної термінології, яка безпосередньо пов'язана з майбутньою професійною діяльністю студентів;
- 2) принцип спорідненості мовних явищ латинської та англійської мов;
 - 3) принцип спрямованого пред'явлення лексичних одиниць у навчальному процесі, згідно якого лексичні термінологічні одиниці пред'являються з метою формування рецептивної лексичної навички, але не виключається можливість використання їх репродуктивно і продуктивно у процесі здійснення професійних функцій у майбутньому;
 - 4) принцип урахування мовних властивостей лексичних одиниць, тобто враховується семантика, структура та сполучуваність термінологічних медичних лексичних одиниць;
 - 5) принцип урахування дидактико-психологічних особливостей навчання, що вимагає достатньої повторюваності медичних термінів у сполученнях і контекстах, що постійно змінюються;
 - 6) принцип комплексного вирішення дидактико-методичних задач у галузі навчання лексики: взаємопов'язано мають вирішуватися завдання формування реального словника, розвиток потенційного словникового запасу і розвиток лексичної здогадки майбутніх лікарів у процесі читання фахових текстів англійською мовою;
 - 7) принципи опори на лексичні правила (семантики, сполучуваності) та правила словотвору англійських медичних термінів на основі словотворчих елементів латинського походження;
 - 8) принцип зображальної наочності з використанням Інтелект-карти (Mind Maps) з метою семантизації термінологічних лексичних одиниць;
 - 9) принцип єдності навчання лексики і мовленнєвої діяльності, де формування лексичної компетентності безпосередньо пов'язане з читанням як видом мовленнєвої діяльності.

Оволодіваючи фаховою термінологічною лексикою, майбутні лікарі мають використовувати складні когнітивні стратегії, як то:

- порівняння мовних явищ латинської, англійської та рідної мов;
- асоціації, аналіз форми слова, зокрема, спираючись на знання словотворчих елементів латинської мови, які використовуються для утворення спеціальних медичних термінів;
- опора на фаховий контекст;
- опора на зображальну наочність та самостійне створення Інтелект-карт;
- використання особистісного досвіду вивчення професійно орієнтованих дисциплін рідною мовою (зокрема, досвід оволодіння термінологією) та ла-

тинської мови з метою виділення й розуміння у фаховому (кон)тексті нових термінологічних одиниць;

- заучування медичних термінів у складі стійких словосполучень тощо.

Метою статті є запропонувати й обґрунтувати спеціально розроблену підсистему вправ для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів.

Підсистема вправ для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів має забезпечувати як формування лексичної компетентності у процесі читання фахових текстів, так і готувати до розуміння цих текстів на слух, використання медичної термінології у продуктивних видах мовленнєвої діяльності з метою задоволення професійних потреб у майбутній діяльності лікаря.

Відомо, що засвоєння іншомовної лексики відбувається поетапно. Традиційно у процесі навчання лексики виділяють: 1) етап ознайомлення з новими лексичними одиницями – семантизація лексичних одиниць; 2) етап автоматизації дій з новими лексичними одиницями на рівні словоформи, вільного словосполучення і речення, на рівні понадфразової єдності [1]. Таких етапів дотримуємося і в процесі формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів, що передбачає, як зазначалося раніше, навчання медичної термінологічної лексики. Разом із тим пропонуємо етап ознайомлення студентів з новими термінологічними лексичними одиницями розподілити на два етапи, де:

1) *Етап первинного ознайомлення студентів з новими медичними термінами поза контекстом.* Більшість методистів дотримується думки, що ознайомлення з лексичною одиницею має відбуватися у контексті. Разом із тим вважаємо, що первинне ознайомлення з новими медичними термінами поза контекстом сприяє більш широкому розумінню значення терміна, сприяє розвитку вмінь прогнозувати значення медичного терміна у нових контекстах.

2) *Етап ознайомлення студентів з новими медичними термінами у контексті.*

У свою чергу, навчання читання як виду мовленнєвої діяльності також здійснюється поетапно, де виділяють дотекстовий, текстовий та післятекстовий етап.

Для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання пропонуємо інтеграцію етапів формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі читання професійно орієнтованих текстів та етапів навчання читання (див.табл. 1).

Таблиця 1.

Інтеграція етапів формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів та етапів навчання читання

Етапи формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі читання	Етапи навчання читання
Етап первинного ознайомлення студентів з новими медичними термінами поза контекстом	Дотекстовий етап
Етап ознайомлення студентів з новими медичними термінами у контексті	Текстовий етап
Етап автоматизації дій студентів з новими термінологічними лексичними одиницями на рівні словоформи, словосполучення, речення, понадфразової єдності.	Після-текстовий етап

Розглянемо зміст кожного з етапів детальніше.

На дотекстовому етапі передбачається підготовка студентів до читання професійно орієнтованого тексту, який є насиченим медичною термінологією. Названий етап навчання читання, як видно з таблиці 1, корелює з етапом первинного ознайомлення студентів з новими медичними термінами, метою якого є:

- ознайомлення студентів з новими медичними термінами, їх попередня семантизація (самостійна чи з допомогою викладача) поза контекстом за формальними ознаками – асоціації, аналіз форми слова з опорою на знання словотворчих елементів латинської мови, які використовуються для утворення спеціальних медичних термінів;
- формування декларативних знань про утворення медичних термінів англійської мови на основі словотвірних елементів латинської мови;
- розвиток умінь прогнозування значення медичних термінів.

Для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів рекомендуємо використовувати Інтелект-карти, створення яких може розпочинатися на цьому етапі та продовжуватися на наступних.

Метою етапу ознайомлення студентів з новими медичними термінами (у контексті) у процесі власне читання тексту є:

- самостійна семантизація студентами нових медичних термінів у контексті;
- спростування чи підтвердження значення нових термінологічних лексичних одиниць на основі висновків, зроблених на попередньому етапі;
- контроль розуміння значення нових медичних термінів у процесі читання.

Післятекстовий етап читання передбачає автоматизацію дій студентів з новими термінологічними лексичними одиницями на рівні словоформи, словосполучення, речення, понадфразової єдності, де реалізу-

ються такі цілі: активізація нових медичних термінів, організація їх запам'ятовування, розвиток декларативних знань про способи словотвору медичних термінів англійської мови.

Отже, підсистема вправ для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі читання професійно орієнтованих текстів складається із трьох груп:

- 1) група вправ для ознайомлення з новими медичними термінами поза контекстом;
- 2) група вправ для ознайомлення студентів з новими медичними термінами у контексті;
- 3) група вправ для автоматизації дій студентів з новими термінологічними лексичними одиницями на рівні словоформи, словосполучення, речення, понадфразової єдності.

Очевидно, що оволодіння термінологічною лексикою майбутніми лікарями відбувається поетапно, тобто кожному з етапів формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів, що корелюють з етапами навчання читання, відповідають певні групи вправ. Представимо підсистему вправ для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі читання професійно орієнтованих текстів відповідно до визначених вище етапів.

Кожна група вправ представлена вправами різних типів і видів (табл. 3). Для їх визначення ми розглянули існуючі в методиці навчання іноземних мов типи і види вправ для формування іншомовної лексичної компетентності [1; 3; 4; 5; 6; 7; 8] та відібрали ті, які доцільно використовувати для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі читання професійно орієнтованих текстів.

Щодо критеріїв розробки вправ для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів, ми використовуємо загальноприйняті в методиці навчання іноземних мов критерії: 1) комунікативності (комунікативні, умовно-комунікативні, некомунікативні вправи); 2) спрямованість на прийом або видачу інформації (рецептивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні, продуктивні вправи [1, с. 66, с. 86].

Наведемо приклади підсистеми вправ з теми «Heart».

1. Передтекстовий етап

Група вправ для ознайомлення з новими медичними термінами поза контекстом

Приклад 1.1.

Мета: навчити аналізувати термінологічні одиниці за формальними ознаками, прогнозувати значення термінів.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивна.

Вид вправи: прогнозування значення.

Інструкція: In the process of reading professionally oriented

Таблиця 3.

**Типи і види вправ для формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів
у процесі читання професійно орієнтованих текстів**

Етапи формування АЛК	Етапи навчання читання	Групи вправ	Типи вправ	Види вправ
Етап первинного ознайомлення з новими медичними термінами поза контекстом	Дотекстовий етап	Група вправ для ознайомлення з новими медичними термінами	Рецептивні, репродуктивні, рецептивно-репродуктивні, некомунікативні, умовно-комунікативні	Аналіз, впізнання словотворчих елементів латинської мови, групування, диференціація, ідентифікація, аналіз схожості з термінами рідною мовою, семантизація за формальними ознаками, ідентифікація, прогнозування значення, порівняння, виведення значення за граматичним класом, створення інтелект-карти
Етап ознайомлення з новими медичними термінами у контексті	Текстовий етап	Група вправ для ознайомлення з новими медичними термінами у контексті	Рецептивні, некомунікативні, умовно-комунікативні	Семантизація медичних термінів у контексті, переклад, аналіз стійких словосполучень (медичних термінів), утворення словосполучень, тести множинного вибору, перехресного вибору
Етап автоматизації дій студентів з новими термінологічними лексичними одиницями на рівні словоформи, словосполучення, речення, понадфразової єдності	Після-текстовий етап	Група вправ для автоматизації дій з новими термінологічними лексичними одиницями на рівні словоформи, словосполучення, речення, понадфразової єдності	Рецептивно-репродуктивні, некомунікативні, умовно-комунікативні	Короткі відповіді на запитання, виправлення помилок у вживанні медичних термінів, упорядкування, заповнення пропусків у реченні, визначення значення за новим контекстом на рівні речення, понадфразової єдності.

Умовні позначення: АЛК – англомовна лексична компетентність

English texts you can come across some terms and definitions that you can guess as there are the similar terms in Ukrainian. Read the terms below and give their Ukrainian equivalents.

Ampoule, systole, analysis, artery, aortic aneurysm, tomography, coronary, coronarography, diaphragm, patient, sclerosis, vein, therapy, echocardiogram.

Приклад 1.2.

Мета: навчити диференціювати словотворчі елементи англійської і латинської мови.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивна.

Вид вправи: диференціація.

Інструкція: Read the terms below. Decide on whether they are English (underline with one line) or Latin (underline with two lines). Explain your choice.

Cardiac, aortic cymbalon, defectus cor, cardiacus aneurysm acuti, ventriculum subire, physica examen, patiens, cardiac ventricle, valve, heart defect, respiratorii volumen.

Приклад 1.3.

Мета: навчити студентів упізнавати словотворчі елементи латинської мови в англомовних медичних термінах та прогнозувати їхнє значення рідною мовою з опорою на знання латиномовних термінів.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивна.

Вид вправи: впізнання.

Інструкція: Reading professionally oriented English texts requires a profound knowledge of some medical terms as the word-building elements of Latin may help as the English terms are formed on their basis. Look through the English medical terms. Highlight those that are formed on the basis of word-building elements of Latin. Explain your choice. Explain the meanings of word-building elements and find the equivalent of the terms in Latin and in Ukrainian.

Aneurysm acute cardiac, cardiac ventricle, heart defect, patient, physical examination, respiratory volume, cardiovascular (CV), atherosclerosis, cardiac.

Приклад 1.4.

Мета: формування декларативних знань про утворення медичних термінів англійської мови на основі словотвірних елементів латинської мови.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: створення інтелект-карти для набуття відповідних лексичних знань.

Інструкція: For better remembering word-building elements of the Latin and English languages we'll create the Mind Map, which serves you as a guide. You are to add new items constantly expanding your knowledge of word-terminological units. This can help you in future educational and professional activities. You can use pictures, images, titles in different colours, i.e. all possible associations. The example of the Mind map is on Fig. 1.

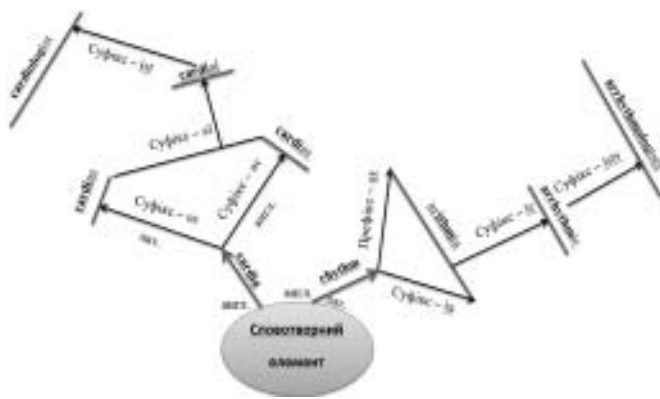


Рис. 1. Інтелект-карта словотвору лексичних одиниць медичних термінів

Приклад 1.5.

Мета: навчити ідентифікувати схожі лексичні одиниці за формою і значенням в латинській та англійській мовах.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивна.

Вид вправи: ідентифікація.

Інструкція: From the list of the terms, write down the ones that are similar by shape and identical by meaning in Latin and English. On the basis of Latin terms, give the Ukrainian equivalent of the English one.

Ampoule, aneurysm acute cardiac, atherosclerosis, aortic valve, cardiac, cardiac antrum, cardiac ventricle, cardiovascular (CV), case record, chest coronary, heart defect, echocardiogram, lung, patient.

Приклад 1.6.

Мета: навчити студентів визначати граматичний клас термінологічних одиниць.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивна.

Вид вправи: групування.

Інструкція: Divide the terms according to the appropriate grammatical category (noun or adjective). Name their equivalents in Ukrainian. Your knowledge of word-building elements of Latin and similarities of these terms to their Ukrainian equivalents will help you.

Ampoule, aortic, atherosclerosis, arrhythmic, cardiac, chest, cardiovascular, coronary, echocardiogram, inner, patient, respiratory, sclerosis, ventricular, vein, systole.

Приклад 1.7.

Мета: навчити студентів розуміти значення англійських термінологічних одиниць з опорою на знайомі терміни латинської мови.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивна.

Вид вправи: встановлення відповідностей.

Інструкція: Match the Latin terms with the English ones.

Latin terms	English terms
1. ampoule	a. systole
2. aneurysmacuticardiac	b. cardiac ventricle
3. atherosclerosis	c. ventricular hypertrophy
4. cardiacus	d. cardiovascular
5. cardiacantrum	e. defectheart
6. cardiacbypass	f. cardiac antrum
7. ventriculumsubire	g. vein
8. cardiovascular	h. cardiac
9. casurecord	i. physicaexamination
10. chest	j. lung
11. coronary	k. atherosclerosis
12. coronarography	l. coronary
13. defectuscor	m. echocardiogram
14. echocardiogram	n. coronarography
15. pulmo	o. chest
16. physicaexamen	p. case record
17. systole	q. ampoule
18. ventriculum cardiac	r. aneurysmacutecardiac
19. ventriculorum fibrillation	s. ventricular fibrillation
20. vena	t. ventriclecardiac
21. ventriculorum hypertrophy	u. cardiacbypass

Приклад 1.8.

Мета: навчити студентів прогнозувати терміни англійською мовою на основі латиномовних термінів.

Тип вправи: некомунікативна, репродуктивна.

Вид вправи: порівняння, прогнозування значення.

Інструкція: On the basis of the familiar Latin terms, correlative suffixes of Latin and English, name the English equivalents of terms in Latin.

Пропоновані варіанти відповіді:

Ampoule, aneurysm acuti cardiac, atherosclerosis, cardiacus, cardiac antrum, cardiac bypass, ventriculum subire, cardiovascular, case record, chest, coronary, coronarography, defectus cor, echocardiogram, pulmo, physica examen, systole, ventriculorum cardiac, ventriculorum fibrillation, vena, ventriculorum hypertrophy.

Приклад 1.9.

Мета: навчити студентів прогнозувати форму термінологічної одиниці за схожістю її значення в латинській мові.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: прогнозування та відтворення графічної форми англійської термінологічної одиниці.

Інструкція: You have visited the doctor from a non-English speaking country. He gave you your case record but he didn't know some English terms and wrote them in Latin. You are to change the Latin terms into the English ones (the Latin terms are in brackets).

A 57-year-old teacher with a history of hypertension presented to an urgent care center with nonradiating

(chest)..... pressure and light-headedness. Her symptoms and (sanguis) pressure did not improve by drinking fluids, which prompted her visit to the center.

The patient had a history of well-controlled hypertension but no other medical problems. Her only medication was lisinopril, 5 mg daily. There was no family history of early (coronary arteria) disease or sudden (cardiacus) death. She had smoked approximately five cigarettes daily for 30 years, rarely drank alcohol, and reported no illicit-drug use.

On initial evaluation, the patient reported slight chest pressure but was not in acute distress. She was afebrile. Her (sanguis) pressure was 83/50 mm Hg, her (cor rate) was 110 beats per minute, and her (respiratorii rate) was 14 breaths per minute. Pulse oximetry revealed an (oxygenii) saturation of 99% while she was breathing 2 liters of (oxygenii) through a nasal cannula. Her neck was supple, and jugular venous pressure was not elevated. Auscultation of the chest revealed a loud, crescendo systolic murmur, best heard at the right upper sternal border, but her (pulmo) were clear. The abdominal examination was unremarkable. Her lower extremities were warm, with symmetric distal pulses, and showed no edema. The remainder of the *physica examen* was normal.

In this situation, (treatment) should focus on ensuring adequate (intravascularium) volume to minimize the outflow tract (obstructionem)

Приклад 1.10.

Мета: ознайомлення студентів із професійно орієнтованою лексикою за темою «Heart».

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: співвіднесення значення і графічного образу термінологічних одиниць.

Інструкція: Look at the Mind Map (Fig. 2) and repeat the English terms after the teacher. Translate the terms into Ukrainian.

Приклад 1.11.

Мета: навчити студентів ідентифікувати лексичні одиниці за відповідною темою у процесі читання.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивна.

Вид вправи: ідентифікація.

Інструкція: Read the terms, underline those that relate to the topic «Heart».

Diabetes, cancer, coughing, sputum, artery, vein, atrium, vessel, anemia, hemoglobin, homeostasis, ventricle, stroke, ischemic stroke, plaque, brain, valve, chills, edema, carcinoma, chest pain.

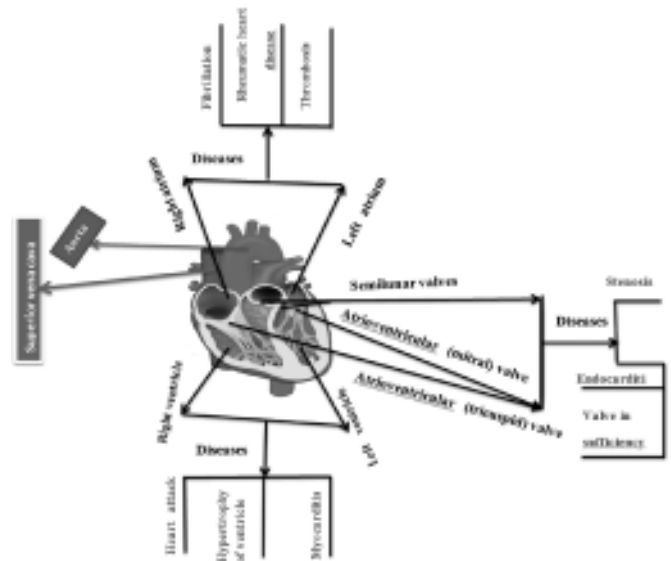


Рис 2. Інтелект-карта будови серця

Приклад 1.12.

Мета: семантизувати термінологічні одиниці до теми «Heart» з використанням опор.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: співвіднесення значення і графічного образу термінологічних одиниць, самостійне укладання студентами Інтелект-карти.

Інструкція: You have studied the structure of the heart, so you know the scheme proposed below quite well. Create the Mind Map in English. Its central object will be completed scheme of the heart structure.

Методичне зауваження: Кожен студент одержує схему серця, яку заповнює у процесі виконання запропонованих вправ (рис. 3).

Терміни для заповнення Інтелект-карти:

Aortic semilunar valve, Bicuspid valve, Left atrium, Left ventricle, Pulmonary semilunar valve, Right atrium, Right ventricle, Tricuspid valve

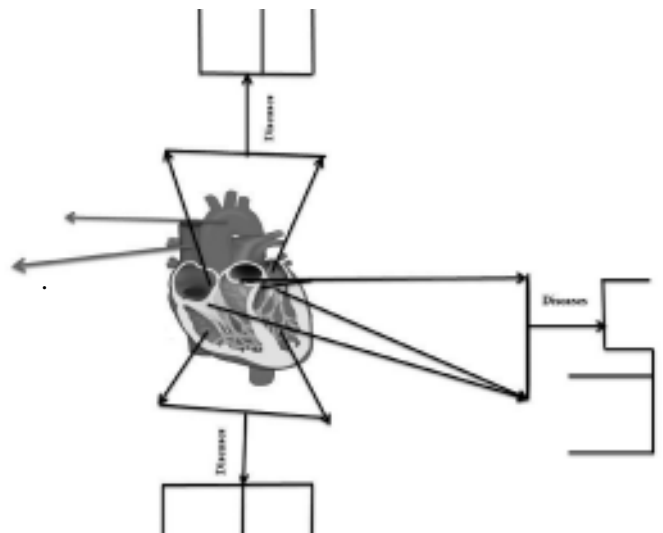


Рис. 3. Схема Інтелект-карти будови серця

2. Притекстовий етап

Приклад 2.1.

Мета: навчити студентів розпізнавати медичні терміни у процесі читання професійно орієнтованих текстів.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивна.

Вид вправи: читання тексту.

Інструкція: Read the text. While reading, underline terms familiar to you.

The cardiovascular system

The cardiovascular system is a system of the body which comprises the heart, the blood, and they (arteries, veins and capillaries). This system is responsible for transporting blood.

The heart is an inner hollow muscular organ placed within the chest and included in pericardium. The base of the heart is against the third rib. Its apex is against the interspace between the fifth and sixth costal cartilages. The weight of the heart is about 300 grams (gr) in the male and about 270 gr in the female.

The heart consists of two separate chambers divided by the septum. Each of the chambers has two connected parts: the atrium and the ventricle. The atrioventricular valves separate the atria from the ventricles.

The right atrium is larger than the left one, but the walls of the left atrium are thicker than those of the right one. The right ventricle is triangular in form and has thick walls. The right ventricle is in the anterior part of the heart. The left ventricle is longer and more conical than the right one. The walls of the left ventricle are three times as thick as the walls of the right one. The valves are located at the entrance and exit of each ventricle.

The muscular structure of the heart consists of fibrous bands divided into two groups – the first ones are the fibrous bands of the atria and the second ones are the fibrous bands of the ventricles.

The vascular consists of three groups of vessels – arteries, veins and capillaries.

The vessels carrying blood to and from the tissues of the body compose the general system. They are called the systemic vessels.

The pulmonary system is formed by the vessels carrying blood to and from the lungs.

The portal system is formed by veins passing to the liver.

Most arteries are composed in three coats. The arteries dilate and contract simultaneously with the action of the heart.

In the left chamber the atrium and ventricle are separated by the mitral valve.

In the right chamber the atrium and ventricle are separated by the tricuspid valve. At the point of origin of the aorta in the left ventricle another valve is located. This valve is called the semilunar valve of the aorta.

At the point of origin of the pulmonary artery in the right ventricle the fourth valve is located. It is called the semilunar valve of the pulmonary artery.

Eric H. Glendinning, Ron Howard. - Professional English in use. Medicine. Cambridge University Press 2007 – 175p.

Приклад 2.2.

Мета: навчити студентів виводити значення термінологічних одиниць у контексті.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: переклад термінологічних одиниць, окремих речень.

Інструкція: Determine the meaning of the underlined terms, relying on the context. Name word-combinations which include these terms. Can they be considered as persistent terminological connections? Translate the sentences in which the determined terms are used in Ukrainian.

Приклад 2.3.

Мета: набуття студентами знань щодо сполучуваності термінологічних одиниць.

Тип вправи: некомунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: утворення словосполучень.

Інструкція: Create the appropriate word-combinations of the following terms.

іменник	прикметник
1. aneurysm	a. cardiac
2. valve	b. preliminary
3. bypass	c. cardiac
4. ventricle	d. defect
5. heart	e. aortic
6. diagnosis	f. acute

Приклад 2.4.

Мета: перевірка засвоєння студентами значення медичних термінів до теми "Heart".

Тип: некомунікативна, рецептивна.

Вид вправи: тест множинного вибору.

Інструкція: Choose the correct variant of the translation.

1. Серцево-судинний		2. Гіпертрофія шлуночків	
Ampoule	1	ampoule	1
aneurysm	2	aneurysm	2
atherosclerosis	3	atherosclerosis	3
Cardiac	4	cardiac	4
cardiacantrum	5	cardiacantrum	5
cardiacbypass	6	cardiacbypass	6
cardiacventricle	7	cardiac ventricle	7
cardiovascular	8	ventricular hypertrophy	8

3. Шлуночок серця		4. Передсердя	
ampoule	1	ampoule	1
aneurysmacutecardiac	2	atrium	2
atherosclerosis	3	atherosclerosis	3
cardiac	4	cardiac	4
cardiacantrum	5	cardiacantrum	5
cardiacbypass	6	cardiacbypass	6
cardiac ventricle	7	cardiac ventricle	7
cardiovascular	8	cardiovascular	8

5. Порок серця		6. Фібриляція шлуночків	
ampoule	1	ampoule	1
aneurysmacutecardiac	2	aneurysmacutecardiac	2
atherosclerosis	3	atherosclerosis	3
cardiac	4	cardiac	4
cardiacantrum	5	cardiacantrum	5
cardiacbypass	6	cardiacbypass	6
cardiac ventricle	7	cardiac ventricle	7
heart defect	8	ventricular fibrillation	8

Приклад 2.5.

Мета: навчити співвідносити графічний образ термінологічної одиниці з її значенням.

Тип вправи: умовно-комунікативна, продуктивна.

Вид вправи: самостійне доповнення студентами Інтелект-карти.

Інструкція: Previously you have read the text where there are the terms which can be added to your Mind Maps. This will help you expand terminological vocabulary on the topic «Heart».

Методичне зауваження: Кожен студент повинен мати при собі схему Інтелект-карти, яку доповнює новими термінологічними одиницями з тексту «The cardiovascular system» (див. Рис. 2).

3. Післятекстовий етап**Приклад 3.1.**

Мета: навчити студентів самостійно вживати медичні терміни у коротких відповідях на запитання.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: відповіді на запитання.

Інструкція: Answer the questions.

1. What is cardiovascular system?
2. What is this system responsible for?
3. Where is the heart placed?
4. What does the heart consist of?
5. What ventricle is longer: the right or the left?
6. What is the role of systemic vessels?
7. What is the pulmonary system formed by?
8. What can you tell about the four valves of the heart?
9. What valve is called the semilunar valve of the aorta?
10. What valve is called the semilunar valve of the pulmonary artery?
11. What the atrium and ventricle are separated by?
12. What veins form the portal system?

Приклад 3.2.

Мета: навчити студентів ідентифікувати і коректно розуміти значення медичних термінів.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: ідентифікація, виправлення помилок.

Інструкція: Your friend does not always identify medical terms in the text correctly and understand its meaning. Read the phrases in the blank for answering, put the sign “+” for those that you consider true, and the sign “-” for those that are false. Explain your choice. Correct false statements.

1. The heart is an inner hollow muscular organ placed within the chest and included in pericardium.
2. The cardiovascular system is responsible for transporting blood.
3. The atrioventricular valves are formed by the vessels carrying blood to and from the lungs.
4. The muscular structure of the heart has two connected parts: the atrium and the ventricle.
5. The portal system forms the vessels carrying blood to and from the tissues of the body.
6. The systemic vessels are formed by veins passing to the liver.
7. The pulmonary system consists of fibrous bands divided into two groups.

Приклад 3.3.

Мета: перевірити розуміння значення термінологічних одиниць на основі дефініцій.

Тип вправи: некомунікативна, репродуктивна.

Вид вправи: встановлення відповідностей.

Інструкція: Find the correspondence between the term (A) and its definition (B).

A.	B.
1. The cardiovascular system	a. is an inner hollow muscular organ placed within the chest and included in pericardium.
2. Each of the chambers	b. separate the atria from the ventricles.
3. The heart	c. is responsible for transporting blood.
4. The atrioventricular valves	d. is formed by the vessels carrying blood to and from the lungs.
5. The muscular structure of the heart	e. has two connected parts: the atrium and the ventricle.
6. The portal system	f. the vessels carrying blood to and from the tissues of the body
7. The systemic vessels	g. is formed by veins passing to the liver.
8. The pulmonary system	h. consists of fibrous bands divided into two groups

Приклад 3.5.

Мета: перевірити вміння студентів визначати значення термінологічних одиниць у новому контексті на рівні речення.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивна.

Вид вправи: переклад речень.

Інструкція: You are a student of the medical faculty. Your teacher asks you to define medical terms in the following text.

1). In the presence of hypotension, the initial evaluation must focus on ruling out the latter, which include an acute coronary syndrome, aortic dissection, pulmonary embolism, esophageal rupture, and tension pneumothorax.

2). Noncardiac disorders that can cause chest pressure include gastroesophageal reflux disease, peptic ulcer disease, costochondritis, herpes zoster infection, pleuritis, and panic attack; however, none of these would be expected to cause hypotension.

Приклад 3.6.

Мета: перевірити вміння студентів визначати значення термінологічних одиниць у новому контексті на рівні понадфразової єдності

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивна.

Вид вправи: переклад речень.

Інструкція: You got your case record in an English speaking country. Translate this case-record for a Ukrainian doctor.

A 57-year-old teacher with a history of hypertension presented to an urgent care center with nonradiating chest pressure and light-headedness. The chest pressure had begun soon after she arrived at work that morning, when she was physically threatened by a parent of one of her fifth-grade students. Her symptoms improved with rest immediately after the event but then worsened by the end of the day. When she returned home, her husband took her blood pressure and noted systolic values ranging from 80 to 90 mm Hg, with a heart rate of approximately 110 beats per minute. Her symptoms and blood pressure did not improve by drinking fluids, which prompted her visit to the center.

Приклад 3.7.

Мета: навчити студентів самостійно вживати засвоєні терміни у новому контексті.

Тип вправи: умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна.

Вид вправи: заповнення пропусків.

Інструкція: Your foreign colleague sent you his case record on e-mail. Because of some technical problems some words in the article can't be seen. Read the case record and fill in the blanks with the proper words.

A 57-year-old teacher with a history of hypertension presented to an urgent care center with nonradiating.....pressure and light-headedness. Her

symptoms andpressure did not improve by drinking fluids, which prompted her visit to the center.

The patient had a history of well-controlled hypertension but no other medical problems. Her only medication was lisinopril, 5 mg daily. There was no family history of earlydisease or suddendeath. She had smoked approximately five cigarettes daily for 30 years, rarely drank alcohol, and reported no illicit-drug use.

On initial evaluation, the patient reported slight chest pressure but was not in

acute distress. She was afebrile. Her.....pressure was 83/50 mm Hg, herwas 110 beats per minute, and herwas 14 breaths per minute. Pulse oximetry revealed ansaturation of 99% while she was breathing 2 liters ofthrough a nasal cannula. Her neck was supple, and jugular venous pressure was not elevated. Auscultation of the chest revealed a loud, crescendo systolic murmur, best heard at the right upper sternal border, but her were clear. The abdominal examination was unremarkable. Her lower extremities were warm, with symmetric distal pulses, and showed no edema. The remainder of the was normal.

Приклад 3.8.

Мета: розширювати запас термінологічної лексики студентів за темою «Heart»

Тип вправи: умовно-комунікативна, продуктивна.

Вид вправи: самостійне доповнення студентами Інтелект-карти.

Інструкція: Taking into consideration the previous tasks, add new terms to your Mind Map.

Методичне зауваження: Кожен студент повинен мати при собі схему Інтелект-карти, яку доповнює новими термінами.

Приклад 3.9.

Мета: перевірити володіння термінологічними одиницями до теми «Heart», уміння зіставляти їхній графічний образ зі значенням.

Тип вправи: умовно-комунікативна, продуктивна.

Вид вправи: самостійне заповнення Інтелект-карти «Heart» відповідними термінами з опорою на схему.

Інструкція: You see the scheme «Heart» in front of you. Remember your Mind Map to the theme «Cardiovascular System» and try to reproduce it.

Методичне зауваження: Кожен студент має схему серця у вигляді Інтелект-карти, яку самостійно доповнює відповідно до поставленого завдання.

Розроблена підсистема вправ для формування англomовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання була впроваджена у навчальний процес студентів Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова у 2013-2014 н. р. Підсистема вправ

повною мірою забезпечує узгоджену роботу на аудиторних заняттях завдяки реалізації принципів навчання лексики у процесі професійно орієнтованого читання та етапів формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання. Подібна організація навчального процесу створює підґрунтя для формування лексичної компетентності у процесі читання фахових текстів, підготовки до розуміння цих текстів на слух та використання медичної термінології у продуктивних видах мовленнєвої діяльності з метою задоволення професійних потреб у майбутній діяльності лікаря.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні моделі формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання.

Література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних та лінгвістичних університетів / Бігіч О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальною ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
2. Александров К. В. Мультимедийный комплекс как средство обучения лексической стороне иноязычной речи студентов лингвистического вуза (на материале немецкого языка): автореферат дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (иностранный язык, уровень высшего профессионального образования)» / К. В. Александров. – Нижний Новгород – 2009. – 22 с.
3. Посохова А. В. Лексична компетенція як важливий фактор формування мовної особистості фахівця / А. В. Посохова // Педагогічні науки: збірник наукових праць – № 54/2010. – с. 104 – 107.
4. Смоліна С. В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції / С. В. Смоліна // Іноземні мови. – № 4. – 2010. – С. 16 – 23; Стародубцева О. Г. Формирование лексических навыков профессионально-ориентированной устной речи на основе сравнительно-сопоставительного анализа явлений английского и латинского языков в условиях медицинского вуза / О. Г. Стародубцева // Вестник ТГПУ. – 2009. – Выпуск 5 (83). – С. 25 – 28.
5. Шапов А. Н. Система взаимосвязанного обучения лексическим навыкам устной речи и чтения на среднем этапе общеобразовательной школы (на материале немецкого языка): дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Александр Николаевич Шапов. – Н.Новгород, 1999. – 262 с.
6. Беляева О. М. Лінгвістичні та методичні аспекти формування лексичної компетенції студентів вищих медичних навчальних закладів // Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземної: Матеріали шостої міжнародної науково-практичної конференції (Редколегія: проф. Зернова В. К. та ін.) – Полтава: АСМІ, 2006. – 257 с. – С. 47– 48.
7. Семенчук Ю. О. Комплекс вправ для навчання студентів економічних спеціальностей англомовної термінологічної лексики / Ю. О. Семенчук // Іноземні мови. – 2004. – № 3. – С. 24–32.
8. Борщовецька В. Д. Навчання студентів-економістів англійської фахової лексики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київський національний лінгвістичний ун-т. – К., 2004.

Отримано 30.08.14



“Your x-ray showed a broken rib, but we fixed it with Photoshop.”

From <http://www.you-can-be-funny.com/FunnyDoctorCartoons.html>